

”Keskustelu marihuanasta ei johda Pirkka-pössyihin”, otsikoi Helsingin Sanomat (22.1.2014) ja jatkoi: ”Kukin maa käy keskustelua omista lähtökohdistaan. Suomessa kannabiksen laillistamiseen ei ole suuria paineita. Keskustelua olisi kuitenkin tarpeen käydä siitä, kulutetaanko poliisin voimavaroja yksittäisten käyttäjien etsimiseen ja rankaisemiseen.”

Presidentti **Barack Obama** oli tullut lausuneeksi, ettei pidä kannabista alkoholia haitallisempana päihteenä. Lausunto aiheutti kovaa tohinaa myös kaukaisessa Suomessa. Maamme huumetutkijat ovat saaneet välittää medialle tietoja tärkäläisestä kannabistilanteesta, ja laillistamiskantoja on muotoiltu kieli keskellä suuta. Keskustelu on säilynyt kuitenkin maltillisena ja ollut jopa analyttistä. Tämä ei ole ollut huume keskustelussa tapana!

Sote tulee, sote tulee! Kuntapäätäjien uskoa koetellaan kuin Pekka ja susi -sadussa. Vieläkö uskoa sote-pekkaan vaikei se viimeksikään tullut, kun huudeltiin.

Ministeri **Susanna Huovinen** totesi taannoisella päätösmittajien lounaalla, että vaikka kaiken sote-rimpuilun keskellä saattaa tuntua siltä, ettei

tästä ikinä tule valmista, niin itse asiassa homma etenee alku-peräisessä aikataulussaan. Hallituksen esitys on nyt lausuntokierroksella ja keväällä taas liikahtaa.

Marjut Lindberg puolestaan kirjoittaa Kuntalehdessä (1/2014):

”Viidenkymmenen viisaan asiantuntijan sovittelutyön tuloksena syntynyt ehdotus uudeksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteeksi luovutettiin peruspalveluministeri Susanna Huoviselle, sd., joulun alla.

Esitys ei ole juuri kehuja kerännyt, sillä pahimmillaan se saattaa monimutkaistaa hallintorakenteita nykyisestäään. Ehdotuksen suuri ongelma on se, ettei työryhmällä ole esittää mitään laskelmia siitä, millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi palveluiden käyttäjille ja niiden järjestäjille. Kustannuksista työryhmä ei uskalla puhua mitään.

Näin käy, kun yritetään kumartaa joka puolelle niin, ettei samalla pyllistettäisi kenellekään.

Pahempaa kuin työryhmän sisäiset ristiriidat ja muutamat kipakat kommentit on se, ettei uusien sote-esitys enää jaksa juuri kiinnostaa. Kunnissa on perin pohjin väsyttynyt toinen toistaan seuraaviin selvitys- ja lausuntopyyntöihin, jotka eivät johda mihinkään. (...)

Valmisteluryhmän esitys lähtee nyt lausuntokierrokselle kuntiin, joissa samaan aikaan valmistellaan kuntaliitosselvityksiä (...)

Kunnissa pohditaan, pitääkö tähänkin lausuntopyyntöön suhtautua vakavissaan.”

Sote-veteraanit potevat taiteluväsymystä, mutta vielä pitää jaksaa, sillä uusi vyörytys on tulossa!

”Minulta pyydettiin kolumnia Kasvatukseen. Otin selvää, mikä se ’kolumni’ on. Kirjoittaja esittää kolumnissa henkilökohtaisen mielipiteensä ja tarkastelee asiaa vain valitsemastaan näkökulmasta. Kolumnissa voi käyttää ironiaa ja huumoria; kolumnisti saa piikitellä ja esittää olevansa oikeassa”, kertoo lähde.

Hyvän aika, huomaan oleeni aina kolumnisti, aina subjektiiivinen ja aina oikeassa.”

(**Kari Uusikylä** Kasvatus-lehden numerossa 4/2013)

Aalto-yliopistossa 7.2.2014 väitelleen **Riku Ruotsalaisen** mukaan (väitöstiedote 8.1.2014) terveydenhuollon asiantuntijatyöryhmät ovat parempia kehittämisasioiden tappamisessa kuin niiden jalostamisessa. Väitöstutkimuksen mukaan asiantuntijatyöryhmien keskusteluissa potentiaalisimmat ja radikaaleimmat ideat kuolevat, koska muut ryhmän jäsenet tyrmäävät ne jo varhaisessa vaiheessa.

Tutkimuksen mukaan asiantuntijatyöryhmät tuottavat yleensä sellaisia ideoita, jotka tuovat vain pieniä muutoksia nykyjärjestelmään ja joiden järjestyksestä asiantuntijoiden on helppo olla yhtä mieltä. Asiantuntijatyöryhmien keskusteluille on tyypillistä, että aihe ja tyyli vaihtuvat tiheästi. Monimuotoisissa ja nopeasti etenevissä

keskusteluissa esitetään paljon kehittämisideoita, jolloin yksittäiset ideat joutuvat keskenään kilpailemaan keskusteluajasta sekä muiden asiantuntijoiden huomiosta ja tuesta.

Ruotsalainen suosittelee, että työryhmien sijaan ehdotuksia sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän kehittämiseksi voitaisiin pyytää avoimen kilpailun avulla. Idea olisi sama kuin arkkitehtuurikilpailussa, mutta aiheena olisi sote-sektorin organisaatioiden, hoidonjärjestelyn ja rahoituksen suunnittelu.

Vertaus arkkitehtuurikilpailuun saa mielikuvituksen liikkeelle: millaista olisi wau-arkkitehtoninen sote? Miten hätkähdyttävän monumentaalista ja aivan yllättävää muotokieltä edustavia sote-kilpailuita ehdolle tulisi-kaan.

Ruotsin eettisen keskustoimikunnan intensiivinen ote on saanut tunnustusta The Lancet -lehdessä (tammikuu 11–17). Toimikunnassa seuranta-tutkimusten aineistojen yhdistämiseen kun tarvittiin 500 työtuntia ja hakemuspino ylsi työpöydän tasosta takana seisovan naisen leukaan asti. Pääsy analyysivaiheeseen kesti kolme vuotta.

Tarvitsemme lisää tutkimusta metsiämme uhkaavasta juurikäävästä, kirjoittaa metsätutkimuksen professori Jarkko Hantula Uuden Suomen blogissaan 8.1.2014, mutta epäilee, etteivät kehitteillä olevat uudet tutkimusrahoitusinstrumentit tätä osaisi keksiä:

”Rahoitus on siis ensiarvoi-

sen tärkeä seikka. Tästä tiedoisena Suomen valtio päätti siirtää merkittävän osan sektoritutkimuksen tulevasta rahoituksesta määräaikaisiksi hankkeiksi, joiden rahoituksesta päätökset tekee viime kädessä valtioneuvosto.

Rahoituksen muoto on vielä auki. Tällä hetkellä tällaisen sektoritutkimuslaitoksen riviprofessorin näkökulmasta näyttää kuitenkin siltä, että rahoitus tullaan jakamaan rahoittajan (valtioneuvoston) etukäteen päättämiin tutkimusaiheisiin.

Jos näin tehdään, olisi Suomen hallituksen (ja sitä avustavan strategisen tutkimuksen neuvoston) osattava muotoilla oikeat tutkimusaiheet esimerkiksi juurikäävään lyhyellä aikavälillä tarpeellisen tiedon tuottamiseksi (eli ilmastomuutokseen liittyvät lämpötila-asiat). Samoin sen olisi apureineen osattava nähdä minkälaista tutkimusta tarvittaisiin Suomen kannalta tärkeimmän juurikääpäntavoitteen eli juurikäävän hävittämisen saavuttamiseksi. Siis sen lisäksi mitä se päättää vaikkapa kalakantojen määrään, malminrikastukseen tai polion uuteen tulemiseen liittyvästä tutkimuksesta.

Suoraan sanottuna Suomen hallituksen itselleen ottama kenttä on niin laaja, että ei käy kateeksi. Päinvastoin, on aivan varmaa, ettei kenelläkään (eikä edes minkäänlaisella strategisen tutkimuksen neuvostolla) voi olla edes kohtuullista käsitystä koko tehtäväkentästä. Siten tutkimusaiheiden antaminen ylhäältä alas on jo ennakkoon epäonnistuneeksi tuomittu ajatus.

Edellä käyttämäni esimerkin osalta oleellista on ettei Suomen

hallitus ainakaan unohtaisi juurikäävän tutkimusta kokonaan, sillä silloin se hyväksyisi ja jättäisi myös tuleville sukupolville kymmenien miljoonien eurojen vuotuiset taloudelliset tappiot, joiden vielä tiedetään lisääntyvän puusukupolvesta toiseen. Mutta ei se saisi unohtaa yhtään samankaltaista oleellista seikkaa myöskään muilta tutkimuksen aloilta, sillä muuten tutkimusrahoitus pätkittyy entisestään, yhä useampi tutkimuskokonaisuus jää keskeneräiseksi ja tätä kautta veronmaksajien rahoilleen saama vastine pienenee.

Kovin suuren vastuun ääretömän laajalla tehtäväkentällä näyttää Suomen hallitus siis päättäneen ottaa itselleen ja seuraajilleen. Jäänkin odottamaan edelle kuvailemaani järkevämpää ratkaisua, jossa tutkimusaiheiden ideointi jätettäisiin pääosin tutkijoille itselleen ja hallitus strategisen tutkimuksen neuvoston avulla valitsisi kansainvälisiä asiantuntijoita hyödyntäen niistä lupaavimmat rahoitettavaksi. Näin juurikääpä tai muut tärkeät tutkimusaiheet eivät pääsisi unohtumaan ainakaan siksi, ettei aihe sattunut juolahtamaan kenenkään tutkimusaiheita pohtivan mieleen.”

Mitä ovat yhteiskuntapatologisen tutkimuksen juurikäävät?

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.